

La Universitat de València inaugura una exposició sobre la memòria de l'edifici de Javier Goerlich, el recentment inaugurat Espai Vives

La Universitat de València ha inaugurat dilluns 3 de març a migdia en el recentment inaugurat Espai Vives, l'exposició 'Habitar el Vives. Memòria d'un espai universitari', una mostra que planteja la recuperació de la història i la memòria de l'edifici de Javier Goerlich, actualment Espai Vives, una icona de l'arquitectura racionalista valenciana, que està reconegut com a Bé d'Interés Local; la vida dels seus residents i les activitats culturals a partir de documents audiovisuals rescatats d'arxius institucionals i àlbums familiars.

La inauguració ha comptat amb les intervencions de la rectora, Maria Vicenta Mestre; la vicerectora de Cultura i Societat, Ester Alba; el comissari de l'exposició, Paco de la Torre; el comissari adjunt i director del Col·legi Major Lluís Vives (1998-2007), Lluís Puig; l'últim director del centre, José María Goerlich i l'artista José María Yturralde.

La rectora de la UV ha destacat la importància d'aquesta exposició que recupera la memòria del que fos col·legi major fins a 2012. "El pas per la universitat no és només defensar un currículum acadèmic, sinó formar-se en valors i en principis entre els quals es troben: la igualtat, el respecte, la solidaritat o la inclusió, i més en un temps com el que vivim. I habitar un col·legi major universitari suposa aquest sentit de convivència i de formar a la ciutadania". En aquest sentit, tant aquesta exposició com l'ús del recentment inaugurat Espai Vives pretenen conservar l'essència del qual fos col·legi major, com a focus de difusió cultural i d'innovació, i està pensat com un espai per a l'alumnat d'una universitat pública i obert a la societat.

Especialment emotiva ha estat la intervenció de Lluís Puig, que va ser director d'aquest espai durant gairebé una dècada i en les seues paraules s'ha referit el vincle que li lliga al col·legi, especialment personal: "Vaig viure ací 9 anys i vaig fer d'aquest lloc la meua casa, per això, l'exposició *Habitar el Vives* és com una invitació a entrar a casa,". Del CM. Lluís Vives ha puntualitzat algunes de les seues singularitats: va ser el primer col·legi major universitari mixt de tota Espanya i la llarga història de difusió de la cultura que ha realitzat.

El comissari de l'exposició ha explicat que s'estructura en tres seccions, en les quals es mostren una gran quantitat de cartells, invitacions, fotografies i vídeos dels recitals de poesia, projeccions de cinema o concerts de música clàssica, rock, pop o electrònica celebrats al recinte. També s'hi inclou una selecció de plànols dels projectes arquitectònics, documentació històrica original, objectes de disseny i la maqueta de l'edifici.

En la primera secció, dedicada a l'edifici 'Icona racionalista', s'aborda el seu valor arquitectònic en el context històric de la ciutat de València. L'edifici, projectat per Javier Goerlich, va formar part d'un projecte urbanístic de primer nivell en la primera meitat del segle XX: la Ciutat Universitària, que va ajudar a estendre la urbanització de la capital valenciana cap a llevant, seguint el Passeig València al Mar, i va contribuir a conformar un barri de funcions directives sense el qual és difícil entendre l'estructura funcional actual de la ciutat. En aquesta secció, s'hi inclou l'aquarel·la original de 1945 juntament amb els plànols, on es troba el Projecte de Divisió de 1953 per a albergar els col·legis majors Alejandro Salazar i Lluís Vives. També s'exposen les plaques de vidre del primer reportatge fotogràfic realitzat a l'edifici cap a l'any 1954, juntament amb una selecció de fotografies d'autors com Luis Vidal, Juan Peiró o Mayte Piera.

En la segona secció, 'Habitar el Vives', es recullen històries dels col·legials, treballadors i de la gent que habitava aquest espai tan singular, 'la Comunitat Universitària'. S'hi inclouen centenars de fotografies procedents d'àlbums familiars i records personals, com els botons de plata i or que atorgava el Col·legi, juntament amb els seus primers estatuts democràtics o el primer número de la revista 'Vivir el Vives'.

Finalment, la tercera secció se centra a destacar el compromís amb la cultura i la societat que sempre va tindre aquesta institució. Des de l'arribada de la democràcia, als anys 80 es produeix una obertura del col·legi a la societat amb l'organització de jornades temàtiques i activitats culturals en el marc de la Transició, i pel col·legi hi van intervenir personalitats com José Luis Aranguren, Manuel Boix, Joan Lerma... Amb l'obertura de l'Auditori en l'antiga Capella en 1999, s'inicia un període de gran activitat centrada en la programació musical i els cicles de cinema, cosa que va fer que es convertira en un referent en l'àmbit valencià, amb actuacions internacionals com Antony and the Johnsons o grups independents de l'escena espanyola com La Habitación Roja.

L'exposició reuneix quatre audiovisuals, on s'aborden els resultats de la investigació de manera temàtica. Cal destacar el documental que inclou 27 testimonis de col·legials del centre, entre els quals destaquen el crític d'art i catedràtic d'Estètica Román de la Calle; el professor emèrit i Medalla per

la UV, Manuel Costa; o José María Yturralde (Premi Nacional d'Arts Plàstiques 2020), artista i amic personal de l'aleshores director José María López Piñero, que va freqüentar el col·legi als anys seixanta i per al qual va realitzar dues obres de gran format, un dels seus primers encàrrecs professionals que es recuperen per a l'exposició.

L'exposició, que es podrà visitar fins al pròxim 10 de juliol, està organitzada pel Centre Cultural La Nau i el Vicerectorat de Cultura i Societat de la Universitat de València i compta amb la col·laboració de la Generalitat Valenciana i el TAU (Taller d'Audiovisuals de la Universitat de València).

Història del centre

Durant la Segona República, la Universitat de València va decidir crear una Residència d'Estudiants, concebuda com la que havia fundat a Madrid la Junta per a Ampliació d'Estudis seguint les idees de la Institució Lliure d'Ensenyament. La sublevació contra la República, però, va deixar en suspens el projecte i la victòria dels sublevats en la guerra civil va comportar la substitució del model republicà pel model tradicional de Col·legi Major en què enquadrar els estudiants universitaris.

L'arquitecte Javier Goerlich va ser l'encarregat d'elaborar un projecte d'edifici per a albergar tant la idea inicial republicana, presentada el 1935, com els que li van succeir, que, responent a les idees dels vencedors, van conduir a la inauguració en 1954 del Col·legi Major Lluís Vives de la Universitat de València en l'ala dreta, i, uns anys després, del Col·legi Major Alejandro Salazar del Sindicat Espanyol Universitari en l'ala esquerra.

Partint de la forma i funció arquitectònica de Goerlich –disseny racionalista original revisat al llarg de la seua història, des de la façana a les estances, dormitoris, salons, menjador, biblioteca o cafeteria– construïm, doncs, la memòria de l'edifici a través de les vivències i records de qui l'ha habitat al llarg de sis dècades. Un passat necessari, que defineix la seua identitat i il·lumina el seu futur. La seua memòria, més enllà de dates, documents o imatges, està conformada de manera col·lectiva pel record i l'experiència dels seus moradors, una suma de relats íntims i col·lectius que van ocórrer en les estances d'aquest edifici. Però també, per les activitats culturals que han conformat la seua concepció com a lloc obert a la ciutat des dels seus orígens, acollint conferències, exposicions, tertúlies, homenatges, jornades, cinefòrum o concerts.

València, a 3 de març de 2025